

2005-09-12

511-29109-02

1273-202

Vår referens
Miljöenheten
Naturresursfunktionen
Kenth Ljungberg
040/044-25 26 97
Mobil. 070-695 44 39

Enligt sändlista

**Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Osby skansar
i Osby kommun**
(2 bilagor)

Länsstyrelsen har utarbetat ett nytt förslag till skötselplan för naturreservatet Osby skansar i Osby kommun. Naturreservatet bildades den 28 december 1928. Nu gällande skötselplan för naturreservatet fastställdes den 9 augusti 1993.

Förslaget har remissbehandlats.

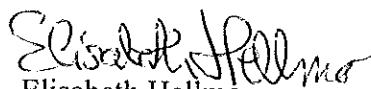
LÄNSTYRELSENS BESLUT

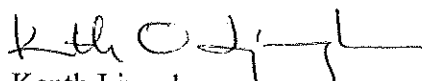
Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställer Länsstyrelsen skötselplanen 2005-08-30 för naturreservatet Osby skansar (bilaga 1) att gälla tills vidare.

När detta beslut vunnit laga kraft upphör länsstyrelsens beslut om fastställelse av skötselplan för naturreservatet Osby skansar den 9 augusti 1993 att gälla.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 2.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit avdelningschef Elisabeth Hellmo, beslutande och Kenth Ljungberg, föredragande.

Elisabeth Hellmo

Kenth Ljungberg

Bilagor

Skötselplan för Osby skansar i Osby kommun 2005-08-30
Hur man överklagar

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET OSBY SKANSAR I OSBY KOMMUN

1. SYFTE MED SÄKERSTÄLLANDE OCH SKÖTSEL AV RESERVATET

Ändamålet med reservatet skall främst vara att

- bevara och med begränsade skötselåtgärder utveckla ett olikåldrigt bestånd av hedbokskog med inslag av ek samt ett mindre område med sumpbjörkskog.
- synliggöra fornminnet Sibbarps skans.
- visa utvecklingen från ett öppet odlingslandskap till skog

Syftet skall nås genom att

- mycket begränsade åtgärder vidtages vid skötseln av skogen
- området med skansar hålls helt öppet
- biotopfrämmande arter (trädgårdsväxter) avlägsnas.

2. BESKRIVNING AV SKYDDSOBJEKTET

2.1 Administrativa data

Namn	Osby Skansar
Objekt nr/ Internationell status	11-02-004
Beslutsdatum	1928-12-28
Kommun	Osby
Socken	Osby
Naturgeografisk region	8. Nordöstra Skånes skogslandskap
Natura 2000	Område SE 0420151
Lägesbeskrivning	Vid väg 1959 mellan Hästveda och Osby, ca 4 km söder om Osby och ca 7 km norr om Hästveda.
Kartblad	Topografiska: 3D Kristianstad NO Ekonomiska: 3D 9h Sibbarp (033 97)
Gränser	Området är markerat med svart heldragen linje och skraffering på karta, bilaga 1.

A2 Osby 05

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Postgiro/Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	040-25 20 00 vx	040-25 22 55	6 88 11-9	lansstyrelsen@m.lst.se	www.m.lst.se
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	044-25 20 00 vx	044-25 22 55	5050-3739		

Fastigheter	Sibbarp 1:23
Markägare	Naturskyddsförening i Skåne
Areal	7,24 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län
Planförfattare	Lars Pålsson

2.2 Föreskrifter enligt länsstyrelsens beslut 1928-12-28

All åverkan å området är förbjuden vid påföljd som i § 14 i lagen av den 25 juni 1909 angående naturminnesmärkens fredande säges.

Det åligger Skånes naturvårdsförbund dels att i gränsen till området vid de ställen, där vägar eller stigar leda till desamma, samt på andra ställen, där så kan finnas lämpligt, låta anbringa anslagstavlor Kungl. Vetenskapsakademiens modell, försedda med följande text: "Naturminnesmärke. Fridlyst enl. lag." dels att före den 1 juni 1929 till länsstyrelsen insända bevis, att dylika tavlor blivit uppsatta, dels ock att för framtiden hålla området effektivt inhägnat och med anslagstavlor utmärkta.

Länsstyrelsens beslut 1975-10-30

- Reservatet skall förvaltas av markägaren i samråd med skogsvårdsstyrelsen
- Reservatet skall skötas enligt anvisningar i skötselplan
- Markägaren förpliktas tåla att inom reservatet vidtas röjning, gallring eller annan åtgärd som skötselplanen anvisar.

2.3 Naturförhållanden

Naturreservatet Osby skansar är beläget ca 80 meter över havet på en höjd mellan Helgeå och Osbysjön bestående av rödgrå till gråröd, gnejsig granit, överlagrad av morän. I områdets östra del går urberget i dagen. I väster sluttar området mot Helge å, som delvis gränsar till reservatet. Vegetationen domineras av olikåldrig bokskog med inslag av ek samt enstaka tallar. Skogen är av hedtyp, med kruståtel och blåbär som dominerande arter i fältskiktet. (*Natura 2000: 9110 Bokskog av fryle-typ*). I en svacka centralt i reservatet finns en björksumpskog, som delvis är mycket blöt med fria vattenytor (*91DO Skogbevuxen myr*). Inslag av tall och gran förekommer sparsamt i reservatet. Vid Helge å finns ett buskbryn av brakved och pors samt längs en sträcka av stranden utanför naturreservatet ett sumpkärr av högstarr- ört-typ (*Natura 2000: Fattiga intermediära kärr och gungflyn*). (Karta, bilaga 2)

2.4 Historisk och nuvarande markanvändning

Tidigare har området varit ett öppet odlingslandskap. Vid en kartering i början av 1800-talet (1842) bestod området av "eke" med "ljungbeväxta mest steniga backar" troligen utnyttjade som hagmarksbete. I området ingick en "ljungtuvig mosstrakt" med "eke" där björksumpkärret ligger i dag. Nere vid ån fanns "madremsor", vilka troligen användes för slätter. Uppe på backen fanns skansarna omgivna av vallar.

Denna troligen ganska öppna ekhage har under 1900-talet på grund av svag hävd slutit sig till en skog som i dag helt domineras av bok av varierande ålder samt dominerande björk i kärrområdet. Ända in i sen tid har betning ägt rum med får, men intensiteten har varit låg.

Väster om reservatet, på andra sidan av Helge å, ligger Hasslaröds ängar som utgör ett minne från slätterepon, då översvämningsmarkerna utnyttjades för höproduktion.

2.5 Kulturhistoriska anläggningar och byggnader

I reservatet finns en skansanläggning, Sibbarps skans, som är registrerad som fornlämning 103 i fornminnesregistret. Anläggningen består av en rektangulär vall med spår efter en vallgrav. Inom vallen ligger två rösen. Anläggningen är uppförd 1611 enligt fornminnesregistret. Skansens historia är oklar. En teori är att den uppfördes av tyska soldater under den danska kungen vid tiden för Kalmarkriget, i syfte att hindra anfall från norr av svenska soldater under Gustav II Adolf.

En minnessten finns rest ca 100 meter söder om reservatet. Stenen är rest till minne av Göingarnas befälhavare, Knud Ulfeld, som föll för sitt land i striden vid Sibbarp den 28 september 1657.

Omedelbart intill reservatets sydöstra gräns finns en hembygdsgård. Gården är en ryggåsstuga från 1600-talet, som flyttats från Stafshult i Visseltofta socken 1940. En stuga utnyttjas idag som hembygdsmuseum.

2.6 Allmänhet och friluftsliv

Området utgör ett värdefullt strövområde nära Osby samhälle med den historiskt intressanta skansanläggningen samt en anslutande hembygdsgård med historiska byggnader. Såväl den historiska miljön som områdets markhistoria gör området lämpligt för undervisning.

2.7 Prioriterade natur- och kulturvärden

- väl utvecklad bokskog av fryletyp enligt Natura 2000.
- bra exempel på naturlig igenväxning av ett tidigare odlingslandskap.
- historiskt intressant skansanläggning.
- intressant utflykts- och undervisningsområde.

2.8 Referenser

Lantmäteriet. Skifteskarta 1842.

Persson C. 1993. Skötselplan för naturreservatet Osby skansar. Stencil.

Ivarsson, A. Sibbarps Skans. – Skånes natur 72. Lund 1985.

3. ÖVERSIKT AV MARKSLAG (Karta, bilaga 3)

Området består huvudsakligen av bokskog med inslag av ek samt ett mindre björksumpkärr. Uppe på kullen i en öppen glänta finns fornminnet Sibbarps skans.

4. MÅL OCH FÖRESKRIFTER FÖR SKÖTSEL AV MARKSLAG (SKÖTSELOMRÅDEN)

4.1 ST - Bokskog med inslag av ek

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- I princip skall skogen utvecklas fritt mot olikåldrig hedbokskog
- Äldre träd skall förekomma och dessa skall uppnå högsta möjliga ålder.
- Inom begränsade ytor kan förekomma föryngringar, vilka på sikt skall bidra till en olikåldrig skog
- Ett antal döda träd och stammar sparas, dock inte i nära anslutning till stigen.
- Utsiktsplats från höjden öster om skansarna över Osbysjön.

Skötselmål och skötselåtgärder.

- Försiktig röjning och gallring i unga bestånd som växer för tätt med risk för dålig kronutveckling.
- Uppslag och träd som tränger äldre grovstammiga träd röjes och avverkas.
- Om luckor uppstår bevakas den naturliga föryngringen i dessa och hjälpåtgärder i form av svag, yttlig markomrörning vid ollonår vidtages. Uppslag av hallon eller andra kvävegynnade arter skall vid behov röjas.
- Döda eller omkullfallna träd kan upparbetas och avlägsnas med de begränsningar som anges vid kvalitetsmål ovan. Dock skall små grenar och ris avlägsnas.
- Genom en begränsad röjning/ avverkning kan en utsiktsplats skapas från höjden öster om skansarna ut mot Osbysjön

4.2 ST - Björksumpskog

Björksumpskog finns inom ett begränsat område nordost om Stavshultsgården. I västra delen är marken blöt, tidvis med öppet vatten medan parterna österut är betydligt torrare. Kraftiga uppslag utan åtgärder leder till att träden tenderar att stå mycket tätt inom området.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Björksumpkärr med inslag av ek och någon bok (eller al) med en täckning på 70 – 80 %
- Döda träd sparas upp till 50 % av antalet stammar
- Kärr- och fuktmarksvegetation skall fritt få utvecklas i markskiktet. Vattenstatus och markfuktighet får inte påverkas.

Skötselmål och skötselåtgärder.

- Vid behov försiktiga röjningar och gallringar för att underlätta trädens kronutveckling samt för att släppa ned en del ljus till markvegetationen
- Tidigare diken i anslutning till kärret skall lämnas orörda.

4.3 Öppen gräsmark på Osby skansar (fornvård)

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- lågvuxen gräsmark över hela skansanläggningen innefattande vallar och spår efter vallgravar.

Skötselmål och skötselåtgärder.

- vid behov röjning av alla uppslag inom området
- årlig slåtter, eller som alternativ →
- eventuellt hägnad och färbete. Hägnaden kan vid behov även omfatta angränsande område av skogen.
- Åtgärderna utförs i samråd med antikvarisk expertis (eller enligt fornvårdsplan).

5. ANORDNINGAR FÖR REKREATION, FRILUFTSLIV OCH TURISM (Karta, bilaga 4)

5.1 Allmänt mål

Målet skall vara att underlätta för allmänheten att ströva i området och att kunna besöka skansanläggningen. Några mera omfattande anordningar för friluftslivet behövs inte.

5.2 Tillgänglighet

Området är mycket lättillgängligt genom sitt läge intill vägen Osby - Hästveda, vid vilken en parkeringsplats är anlagd. Reservatet kan även nås från parkeringsplatsen vid hembygdsgården.

5.3 Stigar

En stig skall hållas öppen från hembygdsgården fram till skansanläggningen och vidare till vägen vid bebyggelsen norr om reservatet. Någon särskild markering är inte nödvändig.

5.4 Soptunnor

Soptunnor skall finnas uppsatta vid parkeringsplatserna maj – oktober och tömmas genom kommunens försorg.

5.5 Information

Reservatets gränser skall vara utmärkta enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och naturvårdsverkets anvisningar. En skylt vid med en sevärdhetssymbol vid vägen Osby – Hästveda skall markera infartsvägen till naturreservat och hembygdsgård. Informationsskyltar skall finnas uppsatta vid parkeringsplatserna samt vid stigen över reservatets norra gräns. Befintlig informationstavla nära hembygdsgården rörande områdets markhistoria m m kompletteras med nuvarande mål för skötseln och underhålles. Vid Sibbarps skans skall finnas en skylt med information om skansen.

6. TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

6.1 *Årlig dokumentation av skötselåtgärder*

Sker genom länsstyrelsen i kontakt med ansvarig för praktiska åtgärder.

6.2 *Uppföljning av kvalitetsmål*

Kontroll av vegetation och habitat samt reservatets status utförs av länsstyrelsen.

6.3 *Uppföljning av skötselkostnader*

Uppföljning av kostnader görs årligen av den eller de som svarar för områdets skötsel. Avrapportering sker till länsstyrelsen.

7 KARTOR OCH BILAGOR

1. Karta: Reservatets avgränsning
2. Vegetationskarta
3. Karta: Markslag
4. Karta: Anläggningar
5. Utdrag ur fornlämningsregistret
 - 5.1 Skansanläggning
 - 5.2 Hembygdsgård
 - 5.3 Minnessten

Stavshults
gården

Hembygdsgård

MS

Bilaga 1

Naturreservatet OSBY SKANSAR

Avgränsning

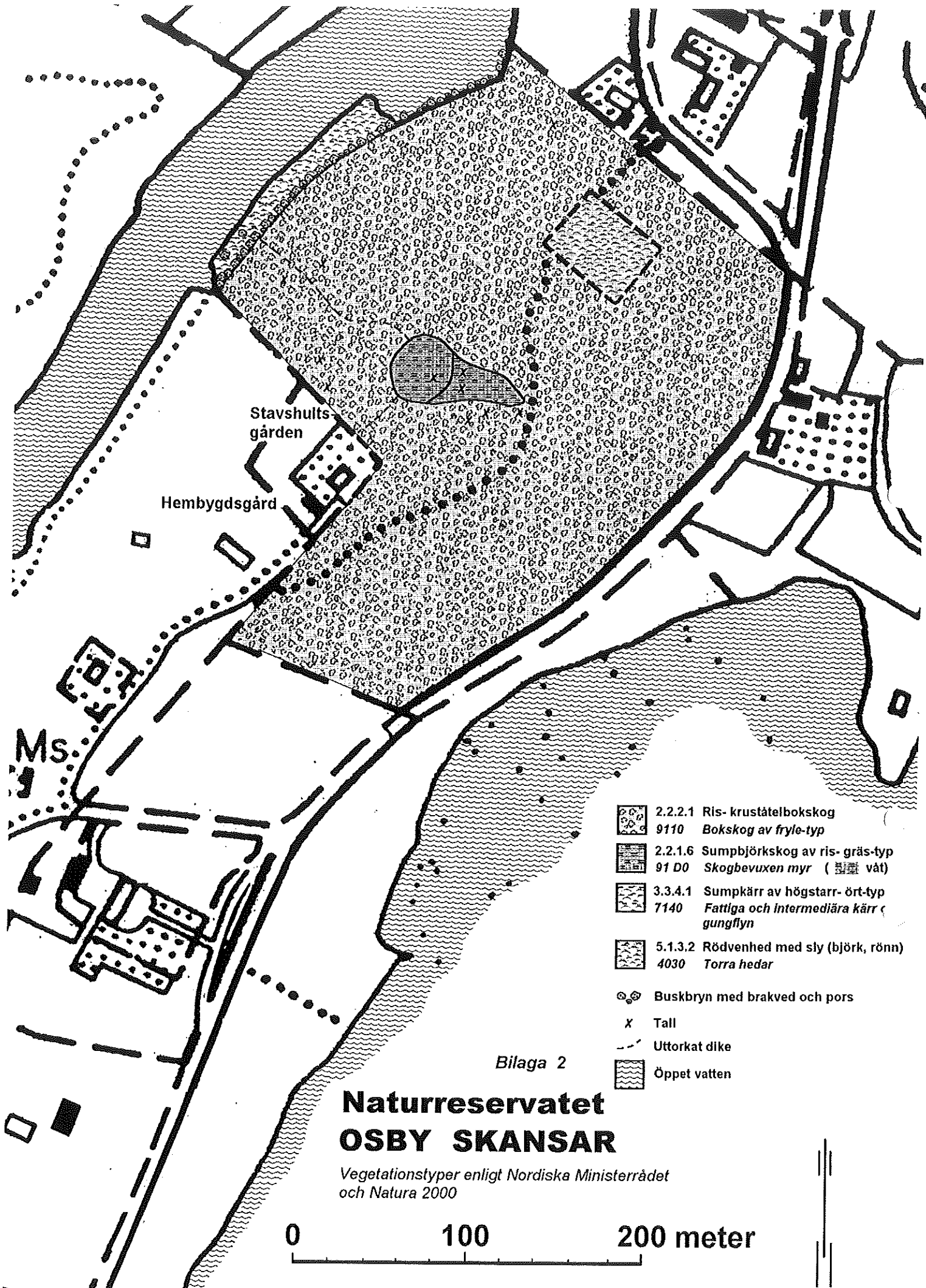

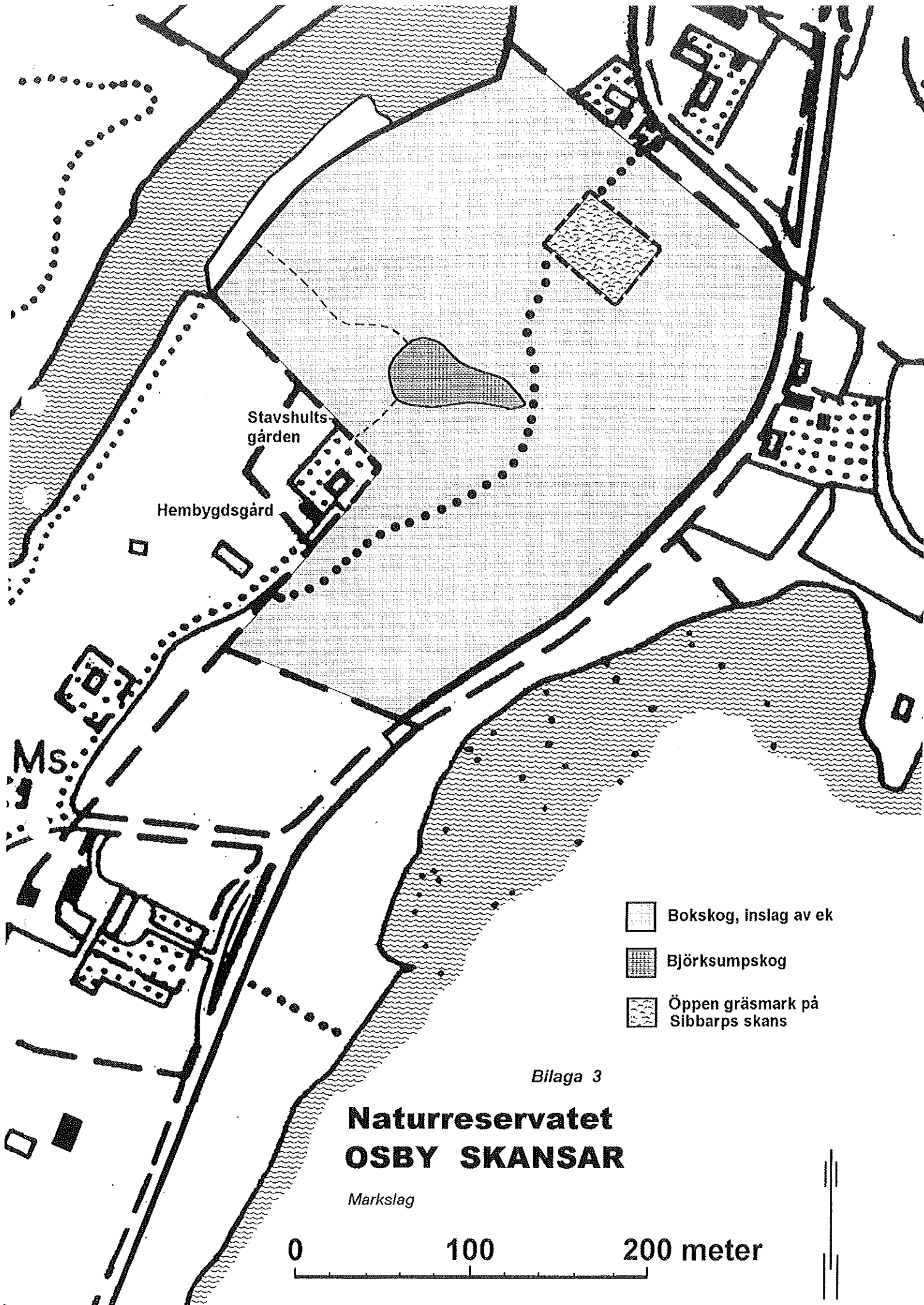
0

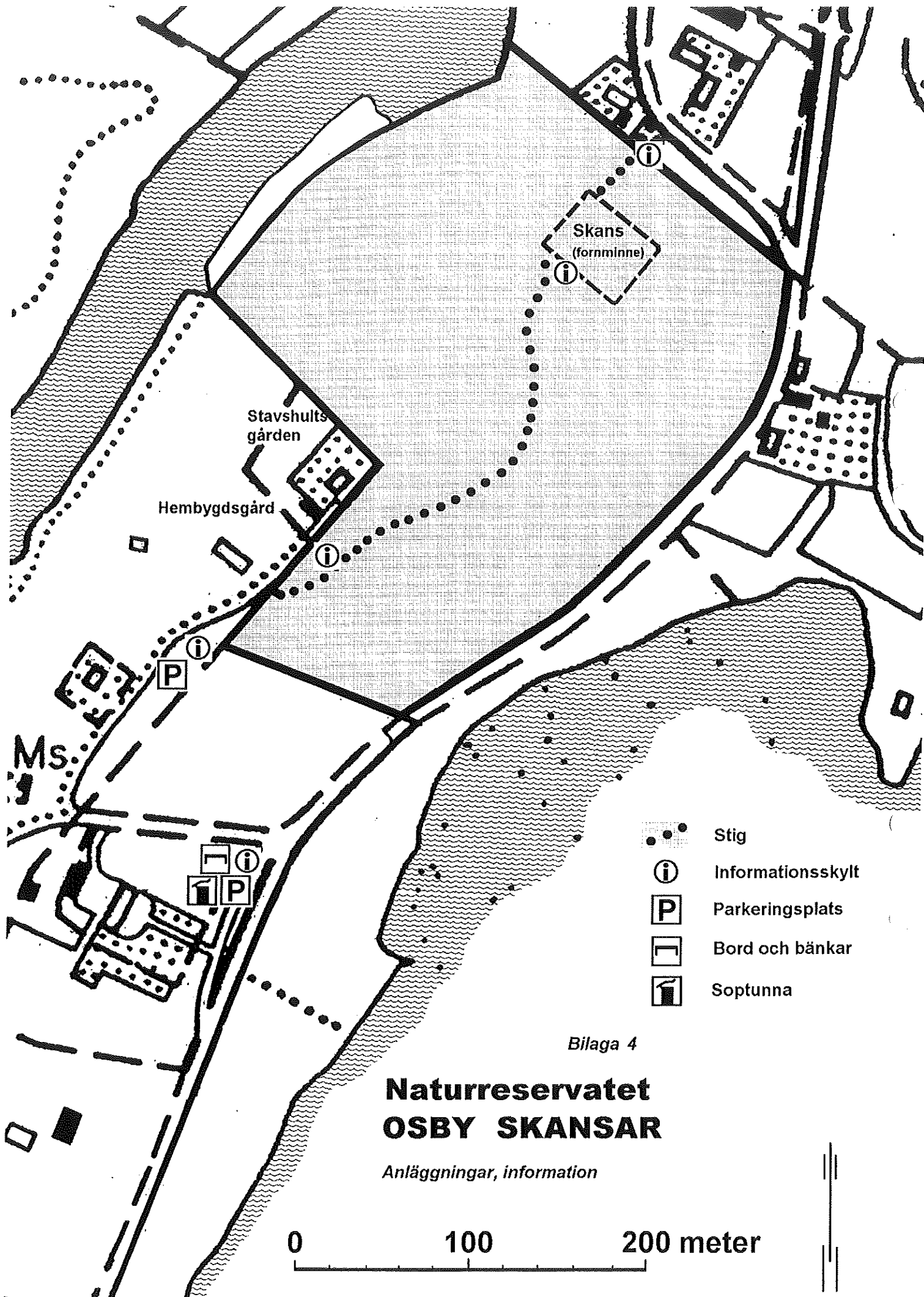
100

200 meter

Stavshults
gården

Hembygdsgård

Skans
(fornminne)

- Stig
- Informationsskylt
- Parkeringsplats
- Bord och bänkar
- Soptunna

Bilaga 4

Naturreservatet OSBY SKANSAR

Anläggningar, information

0 100 200 meter

FORN LÄMNING Nr 103

RIKSANTIKVARIEÄMBETE

BILAGA 5.1

Art: Skansanläggning

Antal fornlämningar: 1

Jordregisterenhet och
jordregisternummer:

Gårdsnamn,
lägenhetsnamn etc.: Sibbarp

Ägare:

Postadress:

Landskap: Skåne

Län: Kristianstad

Härad: Ö Göinge

Kommun: Osby

Socken: Osby

Skall den ej med på Top.karta?

Översiktskarta: Ekonomisk karta i skala 1:10 000.

Blad: 3D 9h Sibbarp 1 6245

Koordinatangivelse:

Spekalkarta:

Fotos:

Särskild benämning på fornlämningen: Sibbarps skans

Orienteringsuppgifter: 56 S 40° Ö om väg

Terränguppgifter: Närmast platåliknande höjdområde. Skogsmark (lövskog med buskar).

Beskrivning:

Skansanläggning, bestående av en rektangulär vall med vallgrav. Vallen är 50 x 44 m (N 40° Ö - S 40° V), 1,2 - 1,4 m h och 4 - 5 m br. Vallgraven är 2 - 4 m br och 0,2 - 0,8 m dj. I SSV sidan är en ingång, 6 m br. Inom vallen ligger två odlingsrösen. Bevuxen med ett 40-tal lövträd och talrika lövbuskar. Skansen är uppförd 1611 enligt anlagstavla vid skansen.

Tidigare uppteckningar, undersökningar och fynd samt tradition: 1. Sveriges Geologiska Undersökning.
2. Pehr Johnsson 25.8.1927

Antecknat av: Valter Lilja

den 25 / 6 19 74

Granskat av: Bernt Rinnerstam

den 18 / 6 19

25 6 74

Art: Hembygdsgård

Antal fornlämningar: 1

Jordregisterenhet och
jordregisternummer:Gårdsnamn,
lägenhetsnamn etc.: Sibbarp

Ägare: Hembygdsföreningen

Postadress:

Landskap: Skåne

Län: Kristianstad

Härad: Ö. Göinge

Kommun: Osby

Socken: Osby

BILAGA 5.2

Översiktskarta: Ekonomisk karta i skala 1:10 000.

Blad: 3D 9h Sibbarp 1 6245

Koordinatangivelse:

Specialkarta:

Fotos:

Särskild benämning på fornlämningen

~~XXXXXXXXXX~~
hembygdsgården: Stafshultsgården

Orienteringsuppgifter:

Terränguppgifter: Tämlichen plant område. Tomt.

Beskrivning: Hembygdsgård av liggande timmer, 21 x 6,9 m (ÖSÖ - VHV) under sadeltak av spån i VHV och ÖSÖ delen och i mittpartiet en ryggåsstuga under torvtak. Tjärstruket. Blyinfattade fönster med vita ränlistor.
Huset är flyttat från Stafshult, Visseltofta socken 1940. Ryggåsstugan är från 1600-talet enligt ett anslag intill ingången.

Tidigare uppteckningar, undersökningar och fynd samt tradition:

Antecknat av: Valter Lilja

den 25 / 6 19 74

Granskat av: Bernt Einerstam

den 25 / 6 19 74

Art: Minnessten

Landskap: Skåne

Antal fornlämningar: 1

Län: Kristianstad

BILAGA 5.3

Jordregisterenhet och
jordregisternummer:

Härad: Ö. Göinge

Kommun: Osby

Gårdsnamn,
lägenhetsnamn etc.: Sibbarp

Socken: Osby

Ägare:

Postadress:

Översiktskarta: Ekonomisk karta i skala 1:10 000.

Blad: 3D 9h Sibbarp 1 6245

Koordinatangivelse:

Specialkarta:

Fotos:

Särskild benämning på fornlämningen:

Orienteringsuppgifter: 20 & NV om brukningsväg

Terränguppgifter: Närmast platåliknande moränområde.

Beskrivning:

Minnessten, av granit 2,9 m h, 1,20 m br. vid basen
(N 10° V - S 10° Ö) och 0,45 - 0,60 m tj. vid basen.
Avsmalnande mot toppen. I ÖSÖ sidan är inskriften:

KNUD ELFELD
GÖINGARNAS BEFÄLHAVARE
FÖLL FÖR SITT LAND
I STRIDEN VID SIBBARP
DEN 28 SEPTEMBER 1657
I ÄRLIG KAMP
HÖT HONOR
STUPADE HÄR
KÄCKA SVENSKA DRAGONER
MÄN OCH KVINNOR
FRÅN GÖINGE
RESTE ÅR 1911
DENNA VÅRD

Stenen står på en platta av cement, 2,50 x 2,05 m och
0,07 m h. Runtom stenen är ett närmast rektangulärt
stängsel, 7,45 x 6,35 m, bestående av huggna stenar
mellan vilka löper en järnkätting.

Tidigare uppteckningar, undersökningar och fynd samt tradition: Pehr Johnsson

Antecknat av: Valter Lilja

den 25 / 6 19 74

Granskat av: Bernt Einerstam

den 25 / 6 19 74